

Kodeks etike

UVOD

Etički kodeks muzikoterapeuta (u nastavku teksta: Kodeks) sadrži zajednički sustav vrijednosti kojih su se muzikoterapeuti obvezni pridržavati u svom stručnom radu. Osobna je odgovornost i zadaća svakog muzikoterapeuta ostvarenje najviših etičkih standarda vlastitog ponašanja. Dužnost mu je poticati etično ponašanje kod svojih studenata, suradnika i kolega. Njegova je dužnost, nadalje, savjetovati se s kolegama ukoliko ima etičkih dvojbi. Svaki muzikoterapeut, međutim, u svom djelovanju nastupa kao nezavisna osoba, te dopunjava i oplemenjuje pravila dana ovim Kodeksom osobnim sustavom humanih vrijednosti, vlastite kulture i životnog iskustva.

Kodeks pokriva sljedećih sedam područja:

1. Opća načela – uvažavanje ljudskih prava i dostojanstva osobe
2. Etičke odgovornosti prema korisniku muzikoterapijskih usluga
3. Etičke odgovornosti u istraživanju
4. Etičke odgovornosti u obrazovanju i osposobljavanju
5. Etičke odgovornosti prema kolegama i široj zajednici
6. Etičke odgovornosti u društvenim medijima
7. Etičke odgovornosti za profesionalni i osobni razvoj

1. OPĆA NAČELA – UVAŽAVANJE LJUDSKIH PRAVA I DOSTOJANSTVA OSOBE

1.1. Svi članovi Hrvatske udruge muzikoterapeuta (HUM) imaju obvezu biti upoznati s Kodeksom i pridržavati se Kodeksa.

1.2. U svom radu i profesionalnom djelovanju muzikoterapeut će iskazivati bespogovorno štovanje temeljnih ljudskih prava, dostojanstva i vrijednosti svih ljudi. Razvoj tih vrijednosti nastojat će poticati kod svakog pojedinca s kojim dolazi u profesionalni doticaj uvažavajući pravo pojedinca na privatnost i tajne, kao i njegovo pravo na samoodređenje.

1.3. Muzikoterapeut mora biti svjestan postojanja individualnih i kulturalnih razlika među ljudima s obzirom na dob, spol, rasu, nacionalnost, etničko porijeklo, religijsku pripadnost, seksualnu orijentaciju, tjelesne osobine, jezik i socioekonomski status. Postojeće razlike će prihvaćati na otvoren i tolerantan način. Muzikoterapeut će nastojati u svojem radu otkloniti sve oblike diskriminacije, te neće sudjelovati u bilo kakvom obliku nepoštenih i neetičnih diskriminirajućih odnosa.

2. ETIČKE ODGOVORNOSTI PREMA KORISNIKU MUZIKOTERAPIJSKIH USLUGA

Muzikoterapeut ne nudi profesionalne muzikoterapijske usluge članovima svoje uže obitelji ili prijateljima.

2.1. Muzikoterapeut će koristiti sve tehnike za koje je kvalificiran obrazovanjem ili iskustvom kako bi korisniku pružio najbolju uslugu.

2.2. Muzikoterapeut će prepoznati ranjivost i nastoji svesti na najmanju moguću mjeru traume tamo gdje se one mogu predvidjeti ili kada su neizbježne u radu s korisnikom muzikoterapijske usluge.

2.3. Muzikoterapeut će poduzimati nužne mjere opreza kako bi se izbjeglo nanošenje štetnih posljedica korisniku muzikoterapijskih usluga.

2.4. Ako muzikoterapeut procijeni da se suočava sa situacijom koja je izvan njegove razine profesionalnog djelovanja, dužan je potražiti pomoć supervizora ili razmotriti upućivanje korisnika muzikoterapijske usluge drugim stručnjacima.

2.5. Svjestan granica svojih znanja i vlastite stručnosti muzikoterapeut će se služiti samo onim tehnikama ili intervencijama za koje je kvalificiran obrazovanjem i iskustvom.

2.6. Muzikoterapeut će se suzdržavati od nametanja svojih osobnih mišljenja i vrijednosti u radu s korisnikom muzikoterapijske usluge.

2.7. Muzikoterapeut je dužan postaviti i održati profesionalne granice unutar i izvan odnosa muzikoterapije.

2.8. Muzikoterapeut može naplaćivati svoje usluge na način i u skladu s odgovarajućim propisima. O iznosu naknade za usluge muzikoterapeut je dužan obavijestiti korisnika

muzikoterapijskih usluga na početku profesionalnog odnosa.

2.9. Muzikoterapeutu je zabranjeno na bilo koji način seksualno ugrožavati ili stupati u seksualne odnose s korisnikom muzikoterapijske usluge.

Etičke odgovornosti u odnosu na dokumentaciju, povjerljivost i informirani pristanak

2.10. Muzikoterapeut je dužan s povjerenjem postupati sa svim informacijama o korisniku muzikoterapijske usluge. To se odnosi na sve informacije koje se javljaju u terapijskom kontekstu. Svi se zapisi, bilo u pisanom ili nekom drugom obliku, trebaju povjerljivo zaštititi.

2.11. Muzikoterapeut može otkriti povjerljive informacije samo u slučajevima određenim zakonom ili uz odobrenje korisnika muzikoterapijske usluge.

2.12. Svako kršenje povjerljivosti treba svesti na minimum ograničavajući pristup samo onim osobama koje mogu pružiti pomoć korisniku muzikoterapijske usluge.

2.13. Sporazum o povjerljivosti vrijedi i nakon smrti korisnika muzikoterapijske usluge.

2.14. Muzikoterapeut je dužan u slučaju korištenja informacija u edukacijske i/ili istraživačke svrhe, zaštititi identitet korisnika muzikoterapijske usluge.

2.15. Muzikoterapeut je dužan pribaviti informirani pristanak za korištenje fotografija korisnika muzikoterapijske usluge, kao i za snimanje terapije i korištenje video snimaka.

Muzikoterapeut je dužan objasniti korisniku muzikoterapijske usluge/skrbniku svrhu i korištenje snimljenih materijala, prije ustupanja informiranog pristanka. Korisnik muzikoterapijske usluge /skrbnik ima pravo povući suglasnost za snimanje materijala u bilo kojem trenutku.

2.16. Muzikoterapeut mora uredno i u skladu s propisima pohranjivati dokumentaciju o vlastitom profesionalnom radu s korisnikom muzikoterapijske usluge s ciljem zadovoljavanja institucijskih ili zakonskih propisa. Muzikoterapeut je odgovoran za organiziranje i pohranjivanje dokumentacije prema pravilima struke. Dokumentacija se mora čuvati na sigurnom mjestu i biti dostupna samo ovlaštenim osobama.

2.17. Ako je očigledno kako korisnik neće imati koristi od daljnje usluge, muzikoterapeut je dužan prestati s tretmanom te informirati korisnika/skrbnika o odluci. Ukoliko je moguće, muzikoterapeut će sudjelovati u dogovaranju oko daljnjeg tretmana i prenijeti relevantne kliničke informacije o korisniku.

3. ETIČKE ODGOVORNOSTI U ISTRAŽIVANJU

3.1. Prije svakog istraživanja muzikoterapeut treba tražiti i posjedovati pismeno odobrenje od nadležnih institucija ili organizacija. Zahtjevu su dužni priložiti točne informacije o namjeni i planiranom tijeku istraživanja. Istraživanje moraju provoditi u skladu s dogovorenim postupkom.

3.2. Sva istraživanja u području muzikoterapije, moraju provoditi istraživači s prikladnim iskustvom, kvalifikacijama i kompetencijama.

3.3. Prije samog istraživanja muzikoterapeut je dužan jednostavnim i razumljivim formulacijama objasniti sudionicima prirodu istraživanja i uzajamnih odgovornosti.

3.4. Potencijalnim se sudionicima mora ponuditi pravo da sami odluče žele li ili ne sudjelovati u ispitivanju, nakon što ih se upozna s njihovim obvezama, ograničenjima, potencijalnim posljedicama i rizicima istraživanja. Muzikoterapeut je dužan iskreno odgovarati na sva pitanja koja u svezi s planiranim istraživanjem postavljaju potencijalni sudionici.

3.5. Za osobe koje nisu u stanju preuzeti odgovornost za sudjelovanje u istraživanju nužno je pružiti im odgovarajuće objašnjenje, dobiti odgovarajuće pristajanje, i priskrbiti odobrenje od zakonski nadležne osobe ili institucije.

3.6. Muzikoterapeut je dužan poštovati odluku osobe o nesudjelovanju u istraživačkom projektu. Sudionici se mogu povući iz istraživačkog projekta u bilo koje vrijeme. Istraživač mora dati jamstvo osobi da odbijanje sudjelovanja, odnosno da odluka o povlačenju iz istraživanja, neće dovesti do diskriminacije, smanjene razine skrbi, ili bilo koje druge kazne.

3.7. Okolnosti u kojima se istraživanje provodi mora osigurati fizičku, emocionalnu i psihološku sigurnost sudionika.

3.8. Muzikoterapeut mora točno i precizno izvještavati o rezultatima svojih istraživanja.

3.9. Prilikom objavljivanja i predstavljanja rezultata istraživanja muzikoterapeut treba odati priznanje svima koji su doprinijeli u odnosu na njihov doprinos, priznajući neobjavljeni kao i objavljeni materijal koji je izravno utjecao na trenutno istraživanje i naknadne objave.

4. ETIČKE ODGOVORNOSTI U OBRAZOVANJU I OSPOSOBLJAVANJU

4.1. Muzikoterapeut koji je nadležan i odgovoran za obrazovanje, osposobljavanje ili profesionalni razvoj učenika i/ili drugih muzikoterapeuta mora težiti kompetentnom planiranju obrazovnih programa. Ovi programi moraju omogućavati stjecanje potrebnih znanja, vještina i iskustva koja udovoljavaju zahtjevima za stjecanje odgovarajućih diploma, potvrda, licenci ili drugih ciljeva kojima je program namijenjen.

4.2. Kad je uključen kao nastavnik u obrazovni proces ili u bilo koju vrstu treninga, muzikoterapeut mora pružati točne informacije temeljene na znanstvenim spoznajama, te prikazivati činjenice i obrazlagati pojave s najvišim stupnjem objektivnosti.

4.3. Kad je uključen kao nastavnik u obrazovanje ili kao voditelj bilo koje vrste

treninga, muzikoterapeut mora biti svjestan moći koju ima nad učenicima (studentima, polaznicima, superviziranima), te izbjegavati ponašanja kojima će zlorabiti svoj položaj, ponižavati ili na bilo koji način ugrožavati integritet i samopoštovanje učenika.

4.4. Muzikoterapeut je odgovoran za oglašavanje, izdavanje pisanih materijala, brošura, plakata i slično te za obrazovne programe koji ne rezultiraju stručnim profesionalnim kvalifikacijama (npr. različita predavanja, seminari). U pripremi tih programa mora opisati populaciju kojoj je program namijenjen, ciljeve obrazovnog programa, predavače, kao i cijenu programa.

4.5. Muzikoterapeut u nastavi dužan je uputiti učenike i volontere koji svjedoče terapiji o povjerljivosti informacija i zaštititi privatnosti korisnika muzikoterapijske usluge.

4.6. Muzikoterapeut u nadgledanju rada učenika odgovoran je za promicanje svijesti i pridržavanje Odredba ovog Kodeksa, posebice u pogledu povjerljivosti.

4.7. Tijekom pružanja supervizije studentu muzikoterapije, muzikoterapeut ne ulazi u terapijski donos sa studentom. Ako supervizor smatra da je studentu potrebno savjetovanje, prije upućivanja stručnjaku, dužan je o tome porazgovarati sa studentom i/ili obrazovnom institucijom.

4.8. Tijekom pružanja supervizije drugom muzikoterapeutu, muzikoterapeut ne ulazi u

terapijski odnos sa stručnjakom kojeg supervizira.

4.9. Iako je u središtu supervizije procjena studenta i stjecanje njegovih primjerenih vještina, sam supervizor nema pravo odrediti uspješnost ili neuspješnost studenta u tijeku obrazovanja.

4.10. Muzikoterapeut dužan je čuvati tajnu u pogledu standarda rada i osobnosti svakog studenta, te svoja mišljenja ne izražavati pred drugim muzikoterapeutima bez odgovarajuće suglasnosti. Studenti muzikoterapije bi trebali na sličan način poštivati standarde rada i osobnosti supervizora, te održavanje povjerljivost informacija podijeljenih u razgovoru s mentorom.

5. ETIČKE ODGOVORNOSTI PREMA KOLEGAMA I ZAJEDNICI

5.1. Častan će se muzikoterapeut odnositi prema drugim muzikoterapeutima onako kako bi on želio da se odnose prema njemu.

5.2. Svojim učiteljima iskazivat će poštovanje i zahvalnost za znanje, vještine i odgoj koje je od njih primio.

5.3. Ako drugi muzikoterapeut zatraži stručni savjet i pomoć, pružiti će mu pomoć nesebično i prema svom najboljem znanju.

5.4. Muzikoterapeut mora oglašavati svoje usluge na profesionalan način, iznoseći podatke o vlastitom obrazovanju, iskustvu i kompetentnosti, o uslugama koje pruža i kontakt podacima.

5.5. Muzikoterapeut preuzima potpunu osobnu odgovornost za vlastite javne nastupe. Oni moraju biti u skladu s ovim Kodeksom.

5.6. Kada nastupa ili kada komentira neke pojave putem javnih glasila, pisanih članaka, radio ili televizijskih programa, javnih predavanja i slično, muzikoterapeut mora nastojati da njegov nastup bude utemeljen na odgovarajućoj muzikoterapijskoj literaturi i praksi, te da iznesene tvrdnje i sveukupno ponašanje bude u skladu s ovim Kodeksom.

5.7. Muzikoterapeut ne smije svoj status koristiti u svrhu promoviranja komercijalnih proizvoda i usluga, s namjerom ostvarivanja svojih materijalnih interesa. Muzikoterapeut ne smije dozvoliti da nikakvi komercijalni razlozi utječu na njegovo stručno prosuđivanje.

5.8. Muzikoterapeut mora odbiti bilo kakav poklon ili uslugu koji bi se mogli interpretirati kao pokušaj stjecanja osobnih povlastica ili koristi.

5.9. Muzikoterapeut ne smije tražiti niti primati zajam od korisnika muzikoterapijske usluge ili njegove rodbine.

5.10. Muzikoterapeut ne nudi profesionalnu uslugu osobama koje primaju muzikoterapiju od strane drugog muzikoterapeuta, osim u slučaju dogovora s drugim muzikoterapeutom ili nakon završetka terapijskog odnosa između korisnika usluge i drugog muzikoterapeuta.

5.11. Muzikoterapeut aktivno ne zahtijeva niti pokreće rad s osobom koja je uključena u

drugi oblik terapije bez dogovora s trenutnim terapeutom.

5.12. Muzikoterapeut se mora ponašati tako da podiže ugled svoje profesije.

5.13. Muzikoterapeut mora surađivati sa svim članovima tima te cijeniti vještine i doprinose kolega. Prema njima se mora ponašati pravedno i bez diskriminacije. Muzikoterapeut mora dijeliti svoje informacije s ostalim članovima tima, te kada je to potrebno i s članovima obitelji korisnika usluge.

6. ETIČKE ODGOVORNOSTI U DRUŠTVENIM MEDIJIMA

6.1. Muzikoterapeut je odgovaran za korištenje društvenih medija u skladu s Kodeksom etike muzikoterapeuta.

6.2. Muzikoterapeut može prenijeti na sučelja društvenih medija samo one glazbene materijale (npr. video isječke terapije s korisnikom usluge, snimke skladbi i stihove pjesama nastalih za vrijeme terapije), za koje posjeduje pisani pristanak dobiven od korisnika muzikoterapijske usluge i bilo koje druge osobe koja sudjeluje u stvaranju artefakta.

7. ETIČKE ODGOVORNOSTI PREMA PROFESIONALNOM I OSOBNOM RAZVOJU

Odgovorna praksa uključuje predanost samosvijesti, osobni i profesionalni razvoj.

7.1. Muzikoterapeut je dužan stalno se obrazovati i pratiti napredak u struci, a što je i obveza prema korisnicima muzikoterapijskih

usluga kako bi im uvijek mogao pružiti vrhunsku uslugu. S time u svezi pratit će na najprikladniji način stručne rezultate svog rada.

7.2. Muzikoterapeut mora biti svjestan da osobni problemi i vlastiti sukobi mogu utjecati na profesionalnu učinkovitost. U skladu s tim dužan je izbjegavati poduzimanje bilo kakvih aktivnosti koje bi mogle negativno utjecati na studente, sudionike u vlastitim istraživanjima, korisnike muzikoterapijskih usluga, kolege ili druge osobe s kojima dolaze u profesionalni doticaj.

7.3. Muzikoterapeut mora biti svjestan vlastitih problema, te je dužan odmah potražiti pomoć s ciljem sprečavanja eventualnih vlastitih problema u profesionalnom radu.

7.4. Ako muzikoterapeut procijeni da uslijed osobnih problema nije u mogućnosti obavljati svoju stručnu djelatnost, on ju je dužan privremeno ograničiti, ili je za neko vrijeme, odnosno zauvijek prestati obavljati.

7.5. U slučajevima kada se terapijske usluge moraju prekinuti zbog razloga poput bolesti i nedostupnosti muzikoterapeuta, ili pak zbog preseljenja ili financijskih teškoća korisnika muzikoterapijskih usluga, muzikoterapeut nastoji planirati i organizirati daljnju brigu za korisnika muzikoterapijskih usluga.

7.6. Muzikoterapeuti se potiču na redovitu superviziju s ciljem razvijanja muzikoterapijskih vještina, praćenje kliničkog rada i održavanja odgovornosti u praksi.

8. RJEŠAVANJE ETIČKIH PITANJA

8.1. Ako muzikoterapeut nije siguran je li određena situacija ili neka planirana akcija u skladu s ovim Kodeksom, dužan se je savjetovati s nadležnim tijelom Hrvatske udruge muzikoterapeuta.

8.2. Muzikoterapeut koji uočava da njegov kolega krši etičke principe profesionalnog ponašanja, dužan ga je na to upozoriti i na neformalan način pokušati pomoći u razrješenju problema.

8.3. Ukoliko se očito kršenje Kodeksa nikako ne može razriješiti na kolegijalan i neformalan način, muzikoterapeut je dužan izvijestiti Hrvatsku udruhu muzikoterapeuta koja će poduzeti potrebne mjere.

8.4. Muzikoterapeut se ne smije baviti prijavama koje imaju za cilj nekoga povrijediti ili poniziti, a ne zaštititi struku.

8.5. Muzikoterapeut je dužan surađivati s disciplinskim tijelima Hrvatske udruge muzikoterapeuta u kontroli i promociji etičkih pitanja.

9. ZAVRŠNE ODREDBE

9.1. Poštivanje odredaba ovog Kodeksa obvezatno je za sve muzikoterapeute.

9.2. Muzikoterapeut je dužan odbiti svaku stručnu radnju koja je u suprotnosti s ovim Kodeksom, a Hrvatska udruha muzikoterapeuta mu je dužna u tome pomoći svojim ugledom i pravnim sredstvima, ako se za to ukaže potreba.

9.3. Ovaj Kodeks stupa na snagu osmog dana po objavi na WEB stranicama Hrvatske udruge muzikoterapeuta.

Predsjednica Hrvatske udruge
muzikoterapeuta
Dr.sc. Ana Katušić